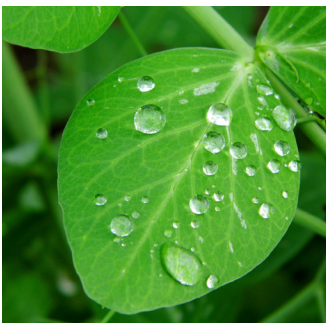

Valsts augu
aizsardzības dienests

GADA PĀRSKATS 2018

SATURS

PAMATINFORMĀCIJA PAR VAAD DARBĪBU	1
GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES 2018. GADĀ	1
VAAD STRUKTŪRA	3
FINANŠU REZULTĀTI	4
FITOSANITĀRĀ DROŠĪBA	6
APSEKOJUMI LATVIJAS TERITORIJĀ	6
KONKRĒTU AUGU KARANTĪNAS ORGANISMU APSEKOJUMI	6
CITAS DARBĪBAS FITOSANITĀRĀS DROŠĪBAS NODROŠINĀŠANAI	9
ĒKSPORTA UZRAUDZĪBA	10
AUGU AIZSARDZĪBA	12
AUGU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU REĢISTRĀCIJA	12
AUGU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU UZRAUDZĪBA	14
KULTŪRAUGIEM KAITĪGO NEKARANTĪNAS ORGANISMU MONITORINGS UN PROGNOZĒŠANA	17
AUGSNES AUGLĪBAS VEICINĀŠANA	18
MĒSLOŠANAS LĪDZEKĻU UN SUBSTRĀTU PĀRBAUDES	18
AUGŠŅU AGROĶĪMISKĀ IZPĒTE PĒC KLIENTU PIEPRASĪJUMA	19
AUGSNES AGROĶĪMISKĀ IZPĒTE REPREZENTATĪVĀ SAIMNIECĪBU IZLASES KOPĀ	20
CITAS DARBĪBAS AUGSNES AUGLĪBAS VEICINĀŠANAI	20
SĒKLU UN ŠĶIRŅU APRITES UZRAUDZĪBA	22
SELEKCIŅĀRU TIESĪBAS UN LATVIJAS AUGU ŠĶIRŅU KATALOGA VEIDOŠANA	22
NACIONĀLĀ SĒKLU KONTROLES LABORATORIJA (NSKL)	23
NSKL UN VAAD REĢIONĀLO NODAĻU LABORATORIJĀS VEIKTĀS ANALĪZES	23
PERSONĀLS	25
KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	26
2019. GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	29

PĀRSKATĀ IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

AAI – augsnes agroķīmiskā izpēte

AAL – augu aizsardzības līdzeklis

APL – administratīvā pārkāpuma lieta

EFSA – Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde

EK – Eiropas Komisija

ES – Eiropas Savienība

ISTA – Starptautiskā sēklu kontroles asociācija

ĪJT – īpaši jutīgās teritorijas

LAD – Lauku atbalsta dienests

LAD EPS – Lauku atbalsta dienesta Elektroniskās pieteikšanās sistēma

ML – mēslošanas līdzeklis

NFL – Valsts augu aizsardzības dienesta Nacionālā fitosanitārā laboratorija

NSKL – Valsts augu aizsardzības dienesta Nacionālā sēklu kontroles laboratorija

SB – substrāts

VAAD – Valsts augu aizsardzības dienests

VPR – valsts plānošanas reģions

ZM – Zemkopības ministrija

Valsts augu aizsardzības dienesta direktore
Kristīne Lifānova

Valsts augu aizsardzības dienestam 2018. gads bija spraigs, izaicinājumiem bagāts, bet tajā pašā laikā arī piepildīts, ar virzību uz attīstību un izaugsmi. Mūsu galvenais uzdevums ir sniegt atbalstu lauksaimniekiem un uzņēmējiem, kas audzē, tirgo un pārvadā augus un augu produktus, veicināt Latvijas uzņēmējdarbības attīstību, vienlaikus nodrošinot valsts fitosanitāro drošību. Tā ir sadarbība ar klientiem, informācijas apmaiņa un partnerattiecības.

Atzīmējot Latvijas simtgadi, arī mēs atskatījāties dienesta vēsturē un tradīcijās, kas gadu gaitā mums palīdzējušas iemantot klientu uzticību. Simtgadei veltītajā svinīgajā pasākumā pulcinājām bijušos darbiniekus, lai pateiktu paldies par viņu devumu, organizējām arī labdarības akciju, lai sniegtu atbalstu tiem, kam šobrīd klājas grūti. Varu teikt, ka mūsu kolektīvā ir spēcīgas agronomijas jomas saknes, šeit vienmēr strādājuši profesionāļi, savas zemes – Latvijas – patrioti.

Šobrīd īpaši izjūtam paaudžu maiņu un vairāk uzmanības pievēršam jaunajiem darbiniekiem, kas ir un būs iestādes seja un turpinās agronomijas dienesta misiju nākotnē. 2018. gadā esam izlolojuši un uz papīra noformulējuši dienesta vērtības, kā galveno vērtību norādot gudru un profesionālu darbinieku, ekspertu savā jomā. Man ir liels gandarījums par pērn saņemto iniciatīvas “Konsultē vispirms” balvu “Uz klientu orientētas apkalpošanas līderis” un atzinību, ka uzraudzības darbībās esam ievērojuši profesionalitāti un mūsu darbinieki ir laipni un atsaucīgi, spēj atrast atbilstošākos informācijas nodošanas kanālus saviem klientiem, apliecinot izpratni par viņu vajadzībām.

2018. gadā esam daudz strādājuši, lai pielāgotos mūsdienīgiem standartiem un darba ritmam. Tā ir praktiska zināšanu pārnese, darbarīku modernizācija un jaunu tehnisko līdzekļu apguve, tā ir laika un resursu ekonomija. Piemēram, pērn lielāko daļu mūsu inspektoru nodrošinājām ar planšetdatoriem, izstrādājām mobilās lietotnes, kas atvieglo uzraudzības pārbaudes un kaitīgo organismu apsekojumus. Mēs cienām mūsu klientu laiku un tāpēc rodam jaunus risinājumus, kā maksimāli efektīvi izmantot pieejamos resursus. 2019. gadā mēs turpināsim attīstīt mobilās lietotnes, uzlabosim lauku apskašu veikšanu sēklu kontroles jomā.

Esam arī starptautiski apliecinājuši savu ekspertu profesionalitāti, 2018. gadā turpinot vadīt un realizēt Eiropas Savienības attīstības sadarbības projektus Ukrainā un Kosovā, esam ieguvuši jaunu pieredzi un mums bijusi iespēja dalīties savās zināšanās.

2019. gada nogalē stāsies spēkā jaunais Eiropas Savienības augu veselības regulējums, kas sekmēs kaitīgo organismu ātrāku un efektīvāku atklāšanu, ieviesīs visās dalībvalstīs vienveidīgas procedūras. Līdz ar to jau 2018. gadā daudz tika paveikts, lai sakārtotu Latvijas normatīvo aktu bāzi, iestrādājot jaunās prasības.

Valsts augu aizsardzības dienests ir mūsdienīga, uz sadarbību vērsta valsts iestāde. Mēs arī turpmāk būsime ērti sasniedzami, atvērti un uz sadarbību vērsti, ieklausīsimies un sniegsim padomus.

Sargājot augus, sargājam Latviju!

PAMATINFORMĀCIJA

VAAD ir tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku augu aizsardzības, sēkļu aprites, mēslošanas līdzekļu aprites un selekcionāru tiesību aizsardzības jomā un ZM pārraudzībā darbojas visas Latvijas sabiedrības interesēs.

VAAD veic valsts deleģētās funkcijas, kas aptver agronomiskos procesus no augsnes līdz ražai un sekmē augu un mežu veselību, radot priekšnoteikumus produkcijas starptautiskajai tirdzniecībai.

VAAD darbības mērķis ir nodrošināt valsts fitosanitāro drošību, augu un augu produktu eksportu un ilgtspējīgu augsnes auglību, veicot efektīvus uzraudzības un kontroles pasākumus

GALVENIE UZDEVUMI UN PRIORITĀTES 2018. GADĀ

FITOSANITĀRĀ DROŠĪBA

- Nodrošināt uzraudzību un kontroli augu karantīnas jomā, lai sekmētu Latvijas produkcijas eksportu, reeksportu un tranzītu gan uz trešajām, gan ES valstīm.

- Nodrošināt nepārtrauktu eksporta un reeksporta kravu plūsmu. Rīgā darbojās fitosanitārās kontroles punkts lidostā "Rīga" ar pagarinātu darba laiku, un pēc komersantu iepriekšēja pieprasījuma kravu kontrole ārpus VAAD noteiktā darba laika tika nodrošināta Liepājā, Ventspilī, Daugavpilī.

- Veikt augu pavairošanas materiāla atbilstības fitosanitārajām un kvalitātes prasībām pārbaudi reģistrētajās saimniecībās.

- Veikt karantīnas organismu monitoringu un uzraudzību.
- Veikt kaitīgo organismu apsekojumus. Tika īstenota EK līdzfinansētā "Kaitīgo organismu un augiem bīstamo organismu apsekojumu programma". Programmā iekļauti 34 kaitīgo organismu apsekojumi un diagnostika, kas ļauj savlaicīgi konstatēt kaitīgos organismus, kas var radīt risku lauksaimniecībai, mežkopībai, apkārtējai videi.

AUGU AIZSARDZĪBA

- Veikt pasākumus integrētās augu aizsardzības sistēmas izveidošanai.

- Pilnveidot profesionālo AAL lietotāju, konsultantu un izplatītāju apmācību sistēmu un AAL lietošanas iekārtu uzraudzības sistēmu.

- Nodrošināt AAL lietošanas un izplatīšanas kontroli un uzraudzību.

- Pilnveidot un VAAD tīmekļvietnē atspoguļot kaitīgo nekarantīnas organismu brīdinājumu sistēmas.

- Izvērtēt un reģistrēt AAL, iekļaujoties zonālajā reģistrēšanas sistēmā. Lai nodrošinātu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1107/2009 par AAL laišanu tirgū ieviešanu, VAAD iekļāvās AAL zonālajā reģistrācijas sistēmā, t. i., AAL izvērtēja Ziemeļu zonā.
- Pārstāvēt Latviju Eiropas Kopienas vienotajā darbīgo vielu novērtēšanas procedūrā, kā ziņotājvalstij sagatavojot un iesniedzot EFSA darbīgās vielas “zoksamīds” riska novērtējumu, kā arī izstrādāt novērtējumu vēl divām darbīgajām vielām – “metrafenons” un “nikosulfurons”.

AUGSNES AUGLĪBAS VEICINĀŠANA

- Nodrošināt ML un SB aprites un lietošanas atbilstības normatīvo aktu prasībām uzraudzību.
- Veikt AAI gan pēc klientu pieprasījuma, gan reprezentatīvajā saimniecību izlases kopā, t. sk., nodrošinot oglekļa monitoringa poligonu atlasī un augsnes paraugu ņemšanu oglekļa monitoringa vajadzībām.
- Nodrošināt augsnes minerālā slāpekļa monitoringu ĪJT.
- Valsts atbalsta ietvaros nodrošināt augsnes minerālā slāpekļa monitoringu, oglekļa monitoringa uzsākšanu un subsidētus pakalpojumus sēklaudzētājiem, ievērojot Regulu Nr. 1408/2013 un citos normatīvajos aktos par lauksaimniecības nozarē piešķiramā *de minimis* atbalsta administrēšanu un uzraudzību noteiktās prasības.

SĒKLU UN ŠĶIRŅU APRĪTE

- Nodrošināt pakalpojumu sniegšanu sēklu un augu šķirņu aprites jomā, ievērojot normatīvo aktu prasības.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

- Piedalīties ES Padomes *Roosendaal* darba grupas sanāksmēs, lai nodrošinātu augu un augu produktu veiksmīgu eksportu uz Krievijas Federāciju.

- Piedalīties projektos:
realizēt Apvienoto Nāciju Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (FAO) projektu “Azerbaidžānas Nacionālā augu aizsardzības dienesta inspektoru un laboratoriju ekspertu mācības par fitosanitārajiem pasākumiem”;

turpināt īstenot EK *Twinning* projektu “Ukrainas tiesību aktu augu aizsardzības un augu veselību jomā tuvināšana ar ES tiesību aktiem un ar tām saistīto kontroli un laboratorijas pakalpojumu stiprināšana”;

turpināt īstenot EK *Twinning* projektu “Atbalsts Kosovas augkopības produkcijas ražošanas un augu aizsardzības sistēmas kapacitātes stiprināšanai”.

uzsākt īstenot INTERREG projektu Baltijas jūras reģiona Eiropas strukturālo un investīciju fondu mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” programmā 2014.–2020. “Uzlaboti kūtismēslu standarti ilgtspējīgai barības elementu pārvaldībai un emisiju samazināšanai/Kūtismēslu standarti”;

uzsākt īstenot ES Kohēzijas fonda projektu “Valsts vides monitoringa programmu un kontroles sistēmas attīstība un sabiedrības līdzdalības veicināšana, pilnveidojot nacionālas nozīmes vides informācijas un izglītības centru infrastruktūru”.

CITI PASĀKUMI

- Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam atbalsta pasākuma “Tehniskā palīdzība” ietvaros īstenot šādus pasākumus:

veikt pārbaudes savstarpējās atbilstības prasību izpildei vides jomā (mēslošanas plānu un dokumentācijas uzraudzība ĪJT), kā arī kontroles savstarpējās atbilstības prasību izpildei AAL lietošanas jomā un integrētās augu audzēšanas sistēmas ietvaros;

nodrošināt integrētās augu aizsardzības principu ieviešanu, veikt kaitīgo organismu monitoringu.

- Īstenot Ekonomikas ministrijas iniciatīvu “Konsultē vispirms”.

VAAD STRUKTŪRA

FINANŠU REZULTĀTI

Lai nodrošinātu VAAD funkciju izpildi, likumā "Par valsts budžetu 2018. gadam" noteiktas VAAD budžeta programmas (apakšprogrammas) un finansējums to īstenošanai saskaņā ar darbības rādītājiem:

- Programma 27.00.00. "Augu veselība un augu aprites uzraudzība".

Programma 27.00.00. "Augu veselība un augu aprites uzraudzība":

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2017. gada izpilde	2018. gadā	
			Apstiprināts likumā	Izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	7069039	7504635	6906928
1.1.	dotācijas	3421134	3886337	3865514
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3588707	3241764	2732715
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	26520	206032	161828
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
1.5.	transferti	32678	170502	146871
2.	Izdevumi (kopā)	6670380	8456650	7279766
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5982276	7823825	6669173
2.1.1.	kārtējie izdevumi	4927765	7111052	6000451
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	1046085	549761	549761
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	8426	163012	118961
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	688104	632825	610593

- Apakšprogramma 21.01.00. "Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai".
- Apakšprogramma 65.20.00. "Tehniskā palīdzība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) apgūšanai (2014–2020)".
- Apakšprogrammas 70.06.00. "Izdevumi citu ES politikas instrumentu projektu un pasākumu īstenošanai" pasākumi:
- Apvienoto Nāciju Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (FAO) projekts "Azerbaidžānas Nacionālā augu aizsardzības dienesta inspektoru un laboratoriju ekspertu mācības par fitosanitārajiem pasākumiem";

- Kaitīgo organismu un augiem bīstamo organismu apsekojumu klātbūtnes programma”.
- Apakšprogrammas 69.06.00. “Izdevumi 3. mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošanai projekts “Uzlaboti kūtsmēslu standarti ilgtspējīgai barības elementu pārvaldībai un emisiju samazināšanai/Kūtsmēslu standarti (MANURE STANDARDS)”.
- Apakšprogrammas 61.08.00. Kohēzijas fonda projekti (2014–2020) projekts “Valsts vides monitoringa programmu un kontroles sistēmas attīstība un sabiedrības līdzdalības veicināšana, pilnveidojot nacionālas nozīmes vides informācijas un izglītības centru infrastruktūru”.

2018. gadā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, salīdzinot ar 2017. gadu, palielinājusies par 366 406 eiro jeb 12,6 %, pamatojoties uz piešķirto finansējumu prioritārajam pasākumam ar mērķi mazināt AAL radīto risku un ietekmi uz cilvēku veselību un vidi, novērst lauksaimnieciskas darbības izraisītu ūdens un augsnes piesārņojumu, nodrošināt bioloģisko daudzveidību, veicināt augkopības produkcijas ražošanu un eksportu, kā arī piešķirto finansējumu administratīvās kapacitātes paaugstināšanai.

2018. gadā ieņēmumi no maksas pakalpojumiem kopumā samazinājušies par 23,8 % sakarā ar divu starptautisko projektu turpināšanu atbilstoši projektu budžetā paredzēto maksājumu sadalījumam.

Attiecīgi ieņēmumi no maksas pakalpojumiem pamatdarbību veikšanai, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājušies par 227 642 eiro, jo pieaudzis eksporta kravu apjoms zāģmateriāliem un apaļkokiem, kā arī pieprasījums pēc fitosanitārajām kontrolēm un fitosanitārajiem sertifikātiem.

Būtiskākās ieņēmumu pozīcijas saskaņā ar cenrādi par sniegtajiem maksas pakalpojumiem 2018. gadā:

- 1 410 597 € par sniegtajiem pakalpojumiem fitosanitārajā jomā;
- 293 235 € par AAI un ML paraugu analīzēm;
- 217 748 € par AAL reģistrāciju;
- 73 792 € par sniegtajiem maksas pakalpojumiem sēklu kontroles jomā.
- 80 200 € citi ieņēmumi.

FITOSANITĀRĀ DROŠĪBA

APSEKOJUMI LATVIJAS TERITORIJĀ

2018. gadā valsts fitosanitārā stāvokļa noteikšanai kopumā veikta 12681 pārbaude, noņemts 5651 paraugs augiem sevišķi bīstamo karantīnas organismu noteikšanai. Visi paraugi analizēti VAAD NFL, kas ir vienīgā laboratorija Latvijā, kurai ir tiesības testēt augu karantīnas organismus.

Veicot laboratorisko testēšanu, konstatēti septiņi augu karantīnas organismi: *Erwinia amylovora*, *Globodera rostochiensis*, *Ditylenchus destructor*, *Clavibacter michiganensis* spp. *sepedonicus*, *Clavibacter michiganensis* spp. *michiganensis*, *Mycosphaerella pini*, *Mycosphaerella dearnessii*.

Pēc 2018. gada pārbauzu datiem, Latvijā kopējais augu karantīnas organismu un augiem sevišķi bīstamo organismu skaits, kas jebkad identificēti VAAD NFL un kuru statuss Latvijā ir "sastopams", vai "ierobežoti sastopams" un kam noteikti iznīcināšanas pasākumi, ir 13 organismi.

Latvija ieguvusi aizsargājamās zonas statusu attiecībā uz diviem augu karantīnas organismiem – bakteriālo iedegu *Erwinia amylovora* un bālo kartupeļu nematodi *Globodera pallida*.

Lai noteiktu kaitīgo organismu un augiem bīstamo organismu ģeogrāfisko izplatību un statusu Latvijā, izstrādāta apsekojumu programma, kas īstenota, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Regulu Nr.652/201.

Kaitīgo organismu apsekojumu programmas ietvaros veikti apsekojumi 30 kaitīgajiem organismiem. Veicot apsekojumus 2018. gadā, kopumā veiktas 1823 vizuālas pārbaudes, pārbaudot 3736,26 ha, un noņemti 1587 paraugi. Apsekojumi veikti mežos, apstādījumos, parkos, privātajos dārzos, ražojošajos stādījumos, Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā un Nacionālajā botāniskajā dārzā Salaspilī.

KONKRĒTU AUGU KARANTĪNAS ORGANISMU APSEKOJUMI

BAKTERIĀLĀ IEDEGA *ERWINIA AMYLOVORA*

Kopš 1998. gada Latvijā tiek veikts monitorings, lai noteiktu bakteriālās iedegas izplatību. Monitorings ietver saimniekaugu vizuālo pārbaudi un paraugu ņemšanu veģetācijas periodā. 2018. gadā bakteriālā iedega Latvijā konstatēta 16 vietās Latgales, Zemgales un Rīgas reģionā.

[Bakteriālās
iedegas
skarta
bumbiere >](#)

Veikto pārbauzu un noņemto paraugu rādītāji:

Pārbauzu vietas	Pārbaudes			Paragi			Pozitīvie paraugi		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Stādaudzētavas (tajā skaitā tuvējā apkārtnē)	233	223	192	352	354	364	0	0	0
Tirdzniecības vietas	51	52	169	1	1	18	0	0	0
Ģenētisko resursu kolekcijas, botāniskie dārzi, arborētumi, komercdārzi	265	324	341	44	41	49	0	1	3
Parki, ceļmalas, savvaļā, pamestie dārzi, piemājas dārzi utt.	644	615	643	38	15	29	0	0	4
Buferzonas	283	72	242	1	1	26	0	0	14
Perēkļi	36	6	3	3	0	6	0	0	0

BĀLĀ KARTUPEĻU CISTU NEMATODE *GLOBODERA PALLIDA*;

Sēklas un pārtikas kartupeļu audzēšanas saimniecībās un stādaudzētavās 2018. gadā noņemti 1147 paraugi, kas ir par 205 paraugiem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Kopā pārbaudītas 99 saimniecības ar kopplatību 1042,09 ha.

Kartupeļu cistu nematožu atklāšanai pārbaudes veiktas arī stādaudzētavās. 2018. gadā pārbaudītas 26 stādaudzētavas, noņemti 26 paraugi no 67,75 ha lielas platības.

Eksportam paredzētajās kravās – kūdrā, mulčā, kā arī augu produktos, kas satur augsni, – arī noņemti paraugi *Globodera pallida* testēšanai. 2018. gadā noņemti 108 šādi paraugi, kas ir par pieciem paraugiem vairāk nekā 2017. gadā. Kartupeļu bālā cistu nematode netika konstatēta, bet vienā paraugā atklāta *Globodera rostochiensis*.

Bālās kartupeļu cistu nematodes cistas >

KARTUPEĻU GAIŠĀ GREDZENPUVE *CLAVIBACTER MICHIGANENSIS* PV. *SEPEDONICUS*; KARTUPEĻU TUMŠĀ GREDZENPUVE *RALSTONIA SOLANACEARUM*; ZELTĪTĀ KARTUPEĻU CISTU NEMATODE *GLOBODERA ROSTOCHIENSIS*; KARTUPEĻU BUMBUĻU NEMATODE *DITYLENCHUS DESTRUCTOR*; KARTUPEĻU VĒZIS *SYNCHYTRIUM ENDOBIOTICUM*; KARTUPEĻU SPRADŽI *EPITRIX* SPP.

Kartupeļu audzēšanas saimniecībās noņemti 809 kartupeļu bumbuļu paraugi. Laboratoriskajos testos kartupeļu gaišā gredzenpuve konstatēta piecos paraugos četrās saimniecībās. Saimniecību skaits, kurās konstatē kartupeļu gaišo gredzenpuvi, pēdējo trīs gadu laikā ir nemainīgi mazs (divas līdz četras). Laboratorijā 16 paraugos 14 saimniecībās konstatēta kartupeļu bumbuļu nematode *Ditylenchus destructor*. Saimniecību skaits, kurās konstatē šo organismu, gadu no gada mainās, taču nevar izdarīt secinājumu, ka kartupeļu bumbuļu nematodes konstatācijas gadījumi samazinās.

PRIEŽU KOKSNES NEMATODE *BURSAPHELENCHUS XYLOPHILUS*

Monitoringa ietvaros mežos, izcirtumos, riska zonās, stādaudzētavās un uzņēmumos, kas strādā ar zāģmateriāliem, kopā veiktas 597 pārbaudes, kas šajā gadā ir par 12 % vairāk nekā iepriekšējā. Priežu koksnes nematode nevienā paraugā netika konstatēta.

CITRUSA ŪSAINIS *ANOPLOPHORA CHINENSIS* UN ĀZIJAS ŪSAINIS *ANOPLOPHORA GLABRIPENNIS*

ES valstis pēdējo gadu laikā aizvien biežāk konstatē Āzijas ūsaiņa izplatības uzliesmojumus, un visos gadījumos tas ir saistīts ar akmeņu kravām, kas tiek ievestas no Ķīnas, kravu pārvadāšanā bieži izmantojot zemākas kvalitātes koksnes iepakojamo materiālu.

Stādaudzētavās, mežaudzēs, komercdārzos, parkos, piemājas dārzos, dendrārijos, botāniskajos dārzos, kā arī vietās, kur no Ķīnas tiek ievestas un izkrautas akmens kravas, un šo vietu apkārtnes apstādījumos kopā veikta 1081 pārbaude. Veikto pārbaudu un vietu skaits pēdējo trīs gadu laikā būtiski nemainās. Citrusu ūsainis *Anoplophora chinensis* un Āzijas ūsainis *Anoplophora glabripennis* Latvijā nav konstatēti.

< Āzijas ūsainis
Anoplophora
glabripennis

Citrusu ūsainis
Anoplophora
chinensis >

XYLELLA FASTIDIOSA

Pārbaudes veiktas vietās, kur aug, audzē vai tirgo *Xylella fastidiosa* saimniekaugus. Uzmanība pievērsta gan augļu kokiem un ogulājiem – plūmēm, ķiršiem, vīnogulājiem, krūmmellenēm un dzērvenēm, gan dekoratīvajiem augiem – lavandām, rozmarīniem, ozoliem, kļavām u. c. augiem.

Kopā veiktas 935 pārbaudes, no kurām 47 pārbaudes veiktas stādaudzētavās, 104 – stādu tirdzniecības vietās, 76 – augļu, ogulāju un vīnogulāju dārzos, 19 – lapu koku mežos un 689 – apstādījumos un parkos. Kopā noņemti 149 paraugi gan ar vizuālajām pazīmēm, gan bez tām. *Xylella fastidiosa* šī organisma saimniekaugos netika konstatēta.

[Xylella fastidiosa simptomi dažādiem augiem >](#)

CITAS DARBĪBAS FITOSANITĀRĀS DROŠĪBAS NODROŠINĀŠANAI

Veiktas 739 stādāmā un pavairošanas materiāla pārbaudes dažādās saimniecībās un stādaudzētavās 494,07 ha platībā, noņemti 1113 paraugi augu karantīnas un sevišķi bīstamo organismu atklāšanai. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, kopējais pārbaudžu skaits dažādās stādaudzētavās nav būtiski mainījies, taču noņemto paraugu skaits ir nedaudz samazinājies.

Izsniegtas 21 330 augu pases un etiķetes augu pavairošanas materiālam un augu produktiem.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados visvairāk augu pases izsniegtas augļu kokiem (ābelēm, bumbierēm, ķiršiem, plūmēm u. c.). Dekoratīvajiem kokiem un krūmiem (vilkābelēm, klintenēm, korintēm u. c.) 2018. gadā izsniegts lielāks skaits augu pasu, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, taču būtiski samazinājies ogulājiem (upenēm, jānogām, avenēm, mellenēm u. c.) izsniegto augu pasu skaits. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, būtiski palielinājies skaits augu pasēm, kas izsniegtas priežu mizai, mulčai un gataviem skujkoku izstrādājumiem – eksportēšanai uz Lielbritāniju.

Veiktas 285 stādāmā materiāla pārbaudes tirdzniecības vietās, tirgos, gadatirgos. Trīs gadījumos par stādu tirgošanu ar neatbilstošām augu pasēm vai bez tām piemērots administratīvais sods.

Veiktas 175 pārbaudes 91 Koksnes iepakojamā materiāla marķētāju reģistrā reģistrētajā uzņēmumā. Piecos gadījumos konstatētas neatbilstības un pieņemti lēmumi par administratīvā soda piemērošanu.

VAAD NFL reģistrēti un marķēti testēšanai 5860 paraugi. Tas ir par 742 paraugiem vairāk nekā 2017. gadā. Gan 2017., gan 2018. gadā augu karantīnas organismi konstatēti 28 paraugos.

NFL uztur laboratorijas kvalitātes, administratīvo un tehnisko sistēmu atbilstoši standarta LVS EN ISO/IEC 17025 prasībām. NFL piešķirta akreditācija atbilstībai standarta LVS EN ISO/IEC 17025:2005 prasībām šādā sfērā: augu kaitīgo organismu entomoloģiskā un kartupeļu bakterioloģiskā un molekulārbioloģiskā testēšana.

NFL nodrošināja regulāru personāla kvalifikācijas celšanu un piedalījās starplaboratoriju salīdzinošajā testēšanā.

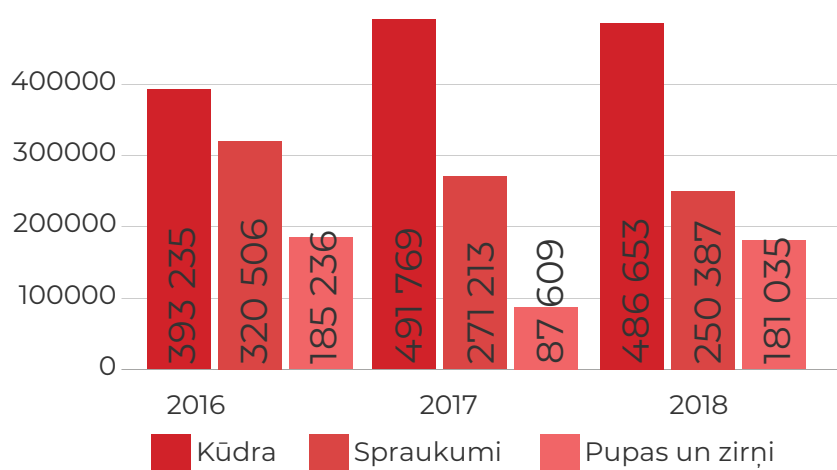

EKSPORTA UZRAUDZĪBA

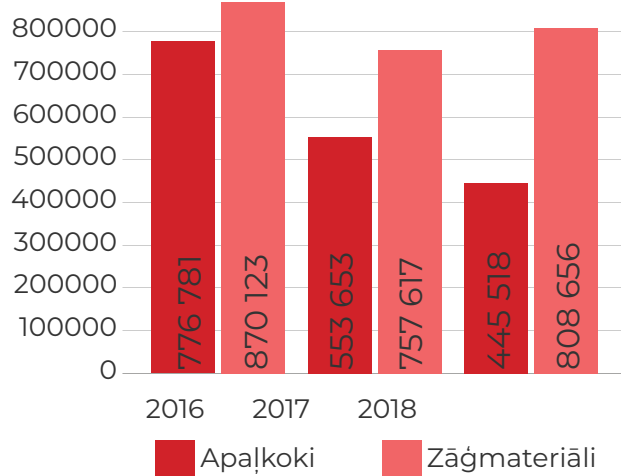
Pēc apjoma vislielākā eksporta kravu produktu grupa jau vairākus gadus ir graudi un graudu produkti (graudi pārtikai un lopbarībai, milti, makaroni, iesals u. c.). Eksportē gan Latvijas, gan Lietuvas un Krievijas izcelsmes graudus, savukārt eksportētie graudu produkti pārsvarā ir Latvijā ražoti. Salīdzinot pēdējos trīs gadus, vislielākais eksportēto graudu un graudu produktu apjoms bija 2016. gadā – 5 062 125 tonnas, nākamajos gados apjoms samazinājās – 2 742 408 tonnas 2017. gadā un 2 424 005 tonnas 2018. gadā.

Apaļkoku (neapstrādāti baļķi ar mizu) un spraukumu (lopbarības izejviela, kas veidojas no eļļas augu sēklām pēc eļļas izspiešanas) eksporta un reeksporta apjoms kopš 2016. gada ir samazinājies. Kūdras apjoms 2017. un 2018. gadā palielinājies, pēdējo triju gadu laikā bez būtiskām izmaiņām ir eksportēto zāgmateriālu (dēļu un brusu) apjoms.

Kūdras, spraukumu un pakšaugu ekporta apjoms
2016.-2018. gadā (tonnas):

Kokmateriālu ekporta apjoms
2016.-2018. gadā (m3):

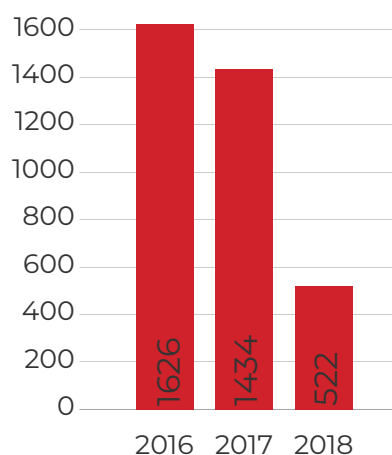
Augi un augu produkti 2018. gadā, līdzīgi kā iepriekšējos trīs gados, eksportēti uz 126 valstīm. 2018. gadā ar augu un augu produktu eksportu nodarbojās 307 uzņēmumi, kas ir vairāk nekā 2017. gadā.

2018. gada laikā izsniegti fitosanitārie sertifikāti 23572 eksportētajām kravām. No eksportētajām kravām 0,33 % neatbilda importētājvalstu fitosanitārajām prasībām, un par tām saņemtas notifikācijas. Saņemto notifikāciju skaits, salīdzinot ar 2017. gadu, ir samazinājies par 64 %.

VAAD veic importa kravu kontroles kravu saņemšanas vai glabāšanas vietās, ja ieviešanas robežkontroles punktā nav iespējams veikt augu un augu produktu pārbaudi un kravām ir zems fitosanitārais risks. Par katru konstatēto neatbilstību VAAD sagatavo notifikāciju.

2018. gadā sagatavotas 522 notifikācijas 15 valstīm. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2018. gadā sagatavoto notifikāciju skaits ir ļoti būtiski samazinājies. Tas panākts, sniedzot konsultācijas par fitosanitārajām prasībām un to neizpildes sekām uzņēmumiem, kas ieved kravas ar neatbilstošu koksnes iepakojamo materiālu.

Sagatavoto notifikāciju skaits:

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, 2018. gadā visvairāk notifikāciju sagatavotas Krievijas Federācijai, Baltkrievijai un Ukrainai, un vislielākais pārkāpumu skaits bijis par neatbilstošu koksnes iepakojamo materiālu.

Deviņos gadījumos, noņemot paraugu laboratoriskajām analīzēm, marķētā koksnes iepakojamā materiālā konstatēti kaitīgie organismi: nekarantīnas nematode *Bursaphelenchus mucronatus* Krievijas (viens gadījums), Ukrainas (trīs gadījumi) un Baltkrievijas (trīs gadījumi) izcelsmes koksnes iepakojamā materiālā un *Monochamus sutor* Baltkrievijas izcelsmes marķētā koksnes iepakojamajā materiālā.

AUGU AIZSARDZĪBA

AUGU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU REĢISTRĀCIJA

2018. gadā Latvijā reģistrēto AAL sarakstā iekļauti 75 jauni AAL, tajā skaitā:

- 56 ķīmiskie,
- 19 dzīvus organismus saturoši.

Izsniegtas 12 AAL paralēlās tirdzniecības atļaujas.

Anulēti 18 AAL un četras AAL paralēlās tirdzniecības atļaujas.

Pieņemti 265 lēmumi par izmaiņām reģistrētu AAL dokumentācijā – mainīts reģistrācijas īpašnieks, iepakojuma lielums, formulācijas sastāvs un citas izmaiņas dokumentācijā.

Atkārtoti AAL reģistrā iekļauti seši dzīvus organismus saturoši AAL.

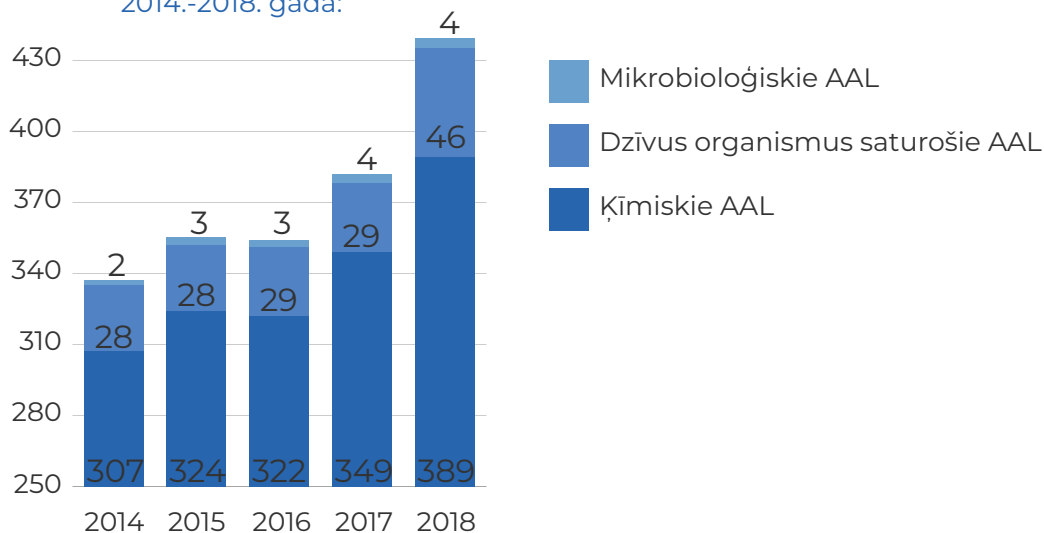
Pieņemti lēmumi par 13 AAL reģistrācijas atjaunošanu pēc to sastāvā esošās darbīgās vielas apstiprinājuma atjaunošanas ES reģistrēto darbīgo vielu sarakstā.

Kopumā 2018. gada beigās AAL reģistrā bija reģistrēti 439 AAL, no tiem 389 ķīmiskie, četri mikrobioloģiskie un 46 dzīvus organismus saturošie AAL.

Reģistrā iekļauti 173 herbicīdi (44 % no ķīmiskajiem AAL), 128 fungicīdi (33 %), 27 insekticīdi (7 %), 19 kodnes (5 %), 22 augu augšanas regulatori (6 %), 20 cita lietojuma preparāti (5 %) (repelenti, rodenticīdi, desikanti, limacīdi, dezinfekcijas līdzekļi). Kopumā saistībā ar jaunu AAL reģistrāciju, jau esošo pārreģistrāciju un lēmumiem par izmaiņām dokumentācijā izvērtēti un apstiprināti 250 AAL marķējumu teksti.

Aktuālais Latvijā reģistrēto AAL saraksts ir pieejams [VAAD mājaslapā](#).

Reģistrēto AAL skaita dinamika
2014.-2018. gadā:

Lai gan reģistrēto AAL skaits pēdējos gados palielinājies, vairākumā gadījumu reģistrācijas pieteicēji iesnieguši pieteikumus tādu AAL reģistrācijai, kas paredzēti graudaugiem, rapsim un kartupeļiem. Joprojām trūkst AAL dārzeniem un citiem mazajiem lietojumiem – AAL lietošanai augiem un augu produktiem, kurus valstī audzē nelielās platībās vai audzē lielās platībās, bet kaitīgais organisms nerada kaitējumu katru gadu vai arī kaitējums netiek nodarīts visā audzējamā platībā.

2018. gadā sagatavoti 46 novērtējumi atļauju izsniegšanai AAL lietošanai, t. sk. 11 neregistrētu AAL novērtējumi, 25 novērtējumi AAL demonstrācijas izmēģinājumiem un desmit novērtējumi jau reģistrētu AAL mazo lietojumu atļaujām.

Reģistrēti mazie lietojumi šādiem AAL:

- “Devrinols” (galviņkāpostu, ziedkāpostu, brokoļu, Briseles kāpostu, Ķīnas kāpostu, upeņu, jāņogu, ērkšķogu, aveņu, krūmmelleņu, ābeļu, bumbieru, plūmju, ķiršu, zemeņu, pupu un zirņu sējumos un stādījumos);
- “Difcor 250 EC” (galviņkāpostu, ziedkāpostu, brokoļu, Briseles kāpostu, seleriju (kātu), burkānu, pētersīļu (sakņu), pastinaku, mārrutku, seleriju (sakņu), kāļu, rāceņu, melno rutku, galda biešu, cigoriņu (sakņu), sparģeļu, puravu, mangolda, rožu un krāšņumaugu sējumos un stādījumos).

Pārskata periodā VAAD turpināja sadarbību ar Latvijas dārzeņu audzētājiem un augļkopjiem. Izniegtas septiņas atļaujas neregistrēta AAL izplatīšanai un lietošanai, kā arī divas atļaujas reģistrēta AAL lietošanas jomas paplašinājumam.

VAAD aktīvi meklē risinājumus AAL pieejamības veicināšanai, rezultātā 2018. gadā, sadarbojoties ar AAL reģistrācijas īpašniekiem, reģistrēti šādi jauni AAL lietojumi:

- “Aliette” – aveņu stādījumos;
- “Amistar Gold” – lopbarības biešu, galda biešu sējumos;
- “Mirador 250 EC” – ķiploku, ķirbju, meloņu, arbūzu, paprikas (segtās platībās), salātu (atklātā laukā un segtās platībās), krizantēmu (atklātā laukā un segtās platībās) sējumos un stādījumos;
- “Fusilade Forte 150 EC” – krūmcidoniju, smiltsērķšķu, krūmmelleņu, dzērveņu, cigoriņu (sakņu), sojas, sarkanā āboliņa, baltā āboliņa, bastarda āboliņa, sarkanās auzenes (sēklai), griķu, ķimeņu (sējas gadā) sējumos un stādījumos;
- “Focus Ultra” – vasaras ripša, mārrutku, pastinaku, seleriju (sakņu), kāļu, rāceņu, turnepšu, ķiploku, krāšņumaugu, pētersīļu (lapu), seleriju (kātu, lapu), salātu, upeņu, jāņogu, ērkšķogu, aveņu, krūmmelleņu sējumos un stādījumos.

2018. gadā veiktas AAL efektivitātes pārbaudes izmēģinājumu sertifikātu īpašnieku – SIA “AgroLab Baltic”, sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs” un SIA “Bayer” “Bayer CropScience” nodaļas – uzraudzības pārbaudes. 2018. gadā izsniegti sertifikāti AAL reģistrācijai paredzēto efektivitātes pārbaudes izmēģinājumu veikšanai:

- SIA “Bayer” “Bayer CropScience” nodaļai – vienam izmēģinājuma veidam;
- sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs” – trīs izmēģinājumu veidiem atkārtoti un vienam izmēģinājuma veidam pirmo reizi;
- SIA “AgroLab Baltic” – trīs izmēģinājumu veidiem.

VAAD darbojās reģionālajās Ziemeļu zonas un ES līmeņa sadarbības aktivitātēs. Zonālā sadarbība dod iespēju optimāli izmantot valstu rīcībā esošos cilvēkresursus, koordinējot saņemto AAL reģistrācijas pieteikumu izskatīšanu un deleģējot ziņotājvalstis sagatavot AAL novērtējuma ziņojumus visu dalībvalstu vārdā. Vienlaikus tiek nodrošināta riska novērtējumu harmonizācija un kvalitāte, jo novērtējuma ziņojumu gatavošanā un izskatīšanā ir iesaistīti vairāku valstu eksperti. Papildus AAL reģistrācijas aktivitātēm Latvija iesaistīta ES mēroga programmā Eiropā reģistrētu darbīgo vielu atkārtotai iekļaušanai ES apstiprināto darbīgo vielu sarakstā pēc to apstiprināšanas termiņa beigām. Pārskata gadā Latvija veica ziņotājas dalībvalsts pienākumus, gatavojot darbīgo vielu “metrafenons”, “nikosulfurons” un “kvarca smiltis” riska novērtējuma ziņojumus.

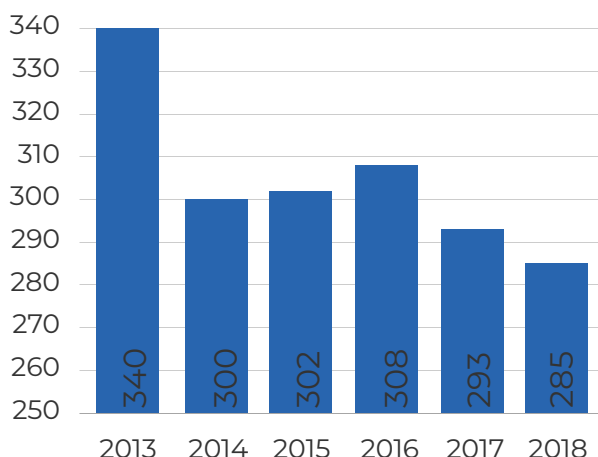
AUGU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU UZRAUDZĪBA

Komersantiem, kas tirgo AAL, VAAD izsniedz speciālās atļaujas (licences) AAL uzglabāšanai un izplatīšanai. Pārskata periodā kopā pieņemti 59 lēmumi. Pamatojoties uz personu iesniegumiem, veiktas 20 komersantu telpu atbilstības novērtēšanas un izsniegtas 19 speciālās atļaujas (licences). Pieņemti 14 lēmumi par speciālās atļaujas (licences) anulēšanu, 26 lēmumi par pārreģistrēšanu.

2018. gadā licencēto AAL vietu skaits, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, samazinājies par astoņām vietām.

Licencēto AAL izplatīšanas vietu skaita dinamika 2013.-2018. gadā:

VAAD inspektori 2018. gadā AAL izplatīšanas vietās noņēma paraugus 127 AAL, kuriem beidzies derīguma termiņš, lēmuma pieņemšanai par derīguma termiņa pagarināšanu vai nepagarināšanu. Divos gadījumos nolemts nepagarināt AAL derīguma termiņu.

Nodrošinot augu aizsardzības jomas apmācību sistēmas darbību, VAAD pieņēma pārbaudījumus un izsniedza apliecības 2089 personām, kā arī veica piecas apmācību veicēju uzraudzības pārbaudes.

Veiktas 147 plānotās AAL izplatīšanas vietu pārbaudes un 29 operatīvās pārbaudes uz aizdomu pamata vai iegūstot informāciju par iespējamu neatbilstību. Šajās pārbaudēs konstatēts 21 maznozīmīgs pārkāpums un 27 būtiski pārkāpumi, par kuriem ierosinātas 18 APL.

Galvenās būtiskās neatbilstības:

- 👉 nav speciālās atļaujas (licences) AAL izplatīšanai – 13 gadījumi;
  - 👉 AAL neatbilst augu aizsardzības normatīvo aktu prasībām – 11 gadījumi;
  - 👉 izplatīts AAL, kuram beidzies derīguma termiņš - viens gadījums;
  - 👉 AAL ir pārfasēts citā iepakojumā – viens gadījums;
  - 👉 AAL izplata persona bez AAL pārdevēja apliecības – viens gadījums.
-

Veiktas 56 AAL marķējuma teksta pārbaudes, kurās 24 AAL konstatētas 54 maznozīmīgas neatbilstības apstiprinātajiem marķējuma tekstu paraugiem.

Lai noskaidrotu, vai Latvijā izplatīto AAL kvalitāte atbilst reģistrācijas nosacījumiem, noņemti 39 AAL paraugi to laboratoriskai pārbaudei. Visiem 39 AAL paraugu analīzes atbilda reģistrācijas nosacījumiem.

AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudes veiktas 1165 saimniecībās. Šajās pārbaudēs konstatēti 11 maznozīmīgi pārkāpumi un 32 būtiski pārkāpumi, par kuriem ierosinātas 23 APL.

Galvenās būtiskās neatbilstības:

- 👉 AAL lietošanai izmantota nesertificēta AAL lietošanas iekārta – 20 gadījumu;
- 👉 AAL lietoti, neievērojot desmit metru aizsargjoslu līdz virszemes ūdens objektiem – četri gadījumi;
- 👉 Latvijā reģistrēta AAL neregistrēts lietojums – trīs gadījumi;

- 🗨️ lietoti Latvijā neregistrēti AAL – divi gadījumi;
- 🗨️ AAL nonācis blakus teritorijā un/vai uz kultūraugiem, kuriem AAL nav paredzēts – viens gadījums;
- 🗨️ AAL lietoti, neievērojot norādes marķējumā (trīs metru attālums līdz blakus laukam un/vai lauksaimniecībā neizmantojamai zemei) – viens gadījums;
- 🗨️ AAL lietoti, neievērojot norādes marķējumā (AAL lietots, neievērojot prasības par AAL lietošanas aizliegumu dienas laikā pa ziedošiem augiem) – viens gadījums.

15 gadījumos, izskatot APL, pieņemts lēmums izbeigt lietvedību un izteikt mutvārdu aizrādījumu, jo laika periodā, kamēr lieta izskatīta, pārkāpums novērsts – veiktas AAL lietošanas iekārtu pārbaudes.

Pārbaužu laikā tika noņemti 54 augu un augu produktu paraugi laboratoriskām analīzēm, un 14 paraugos konstatēta AAL darbīgo vielu klātbūtne, kas pierādīja normatīvo aktu pārkāpumus.

Monitoringa ietvaros ražas vākšanas laikā tika noņemti 156 graudaugu un rapša paraugi AAL darbīgās vielas glifosāta atliekvielu noteikšanai. 73 paraugos glifosāta atliekvielas netika konstatētas, pārējos paraugos atliekvielu līmenis nepārsniedza maksimāli pieļaujamās normas.

Tika veiktas 323 AAL lietošanas jomas savstarpējās atbilstības obligāto pārvaldības prasību pārbaudes. Pārbaucē laikā konstatēti divi maznozīmīgi pārkāpumi – nebija korekti uzskaitīti izlietotie AAL, un divi būtiski – AAL lietoti desmit metru aizsargjoslā pie virszemes ūdens objektiem. Abos gadījumos ierosinātas APL un pieņemti lēmumi par vainīgo personu sodīšanu ar naudas sodu, vienlaikus informējot LAD lēmuma pieņemšanai par atbalsta maksājumu samazināšanu.

Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā reģistrētajās saimniecībās veiktas 495 lauksaimniecības produktu integrētās augu aizsardzības vispārīgo principu un vidi saudzējošas metodes dārzkopībā prasību ievērošanas pārbaudes, kopā pārbaudot 2124 kultūraugu laukus.

Šajās pārbaudēs 47 laukiem konstatētas maznozīmīgas neatbilstības, bet desmit laukiem būtiskas neatbilstības.

Būtiskās neatbilstības:

- 🔔 kultūraugs laukā nav audzēts optimālā biežībā – trīs gadījumi;
- 🔔 laukam nav augšņu agroķīmiskās izpētes vai augsnes analīžu rezultātu – divi gadījumi;
- 🔔 laukā ir Latvijā reģistrēta AAL neregistrēts lietojums – divi gadījumi;
- 🔔 laukam nav mēslošanas plāna – viens gadījums;
- 🔔 laukā lietots Latvijā neregistrēts AAL – viens gadījums;
- 🔔 laukam nav izveidota uzskaites sistēma – viens gadījums.

KULTŪRAUGIEM KAITĪGO NEKARANTĪNAS ORGANISMU MONITORINGS UN PROGNOZĒŠANA

Kultūraugiem kaitīgo nekarantīnas organismu monitoringā 2018. gadā bija nodarbināti septiņi speciālisti. Monitoringa veikšanai izstrādāta un ieviesta mobilā lietotne, lauku monitoringu veic, izmantojot planšetes.

Monitoringa rezultāti 2018. gadā:

- kaitīgo organismu konstatēšanai novērojumos iekļauti 37 kultūraugi;
- visā Latvijas teritorijā pavisam veikti 3693 novērojumi;
- novērojumos konstatētas 178 kaitīgo organismu sugas vai to grupas (piemēram, tripši, laputis, spradži, kraupis, miltrasas, dažādas lapu plankumainības, sakņu puves u. tml.), t. sk. kaitēkļi – 93, slimības – 85.

AUGSNES AUGLĪBAS VEICINĀŠANA

MĒSLOŠANAS LĪDZEKĻU UN SUBSTRĀTU PĀRBAUDES

Pārskata gadā bija plānots reģistrēt, izsniegt atļaujas ievēšanai vai tirdzniecībai vai iekļaut paziņoto ML un SB sarakstā 100 ML un SB, faktiskā izpilde – 189 jeb 189 %, t. sk., 103 jeb 55 % reģistrēti; 19 jeb 10 % ar atļaujām un 67 jeb 35 % atzītie. Lielo skaitu ietekmē apstākļi, ka ML un SB tirgus aizvien papildinās ar jauniem ML un SB veidiem.

Uzskaitē pieteikti arī 188 ML ar marķējumu “EK mēslošanas līdzeklis”.

Lai nodrošinātu ML un SB kvalitātes atbilstības pārbaudi, VAAD saskaņā ar plānu un vadlīnijām ņem kontroles paraugus. 2018. gadā ņemti 80 ML un SB paraugi, bet laboratorijai testēšanai nosūtīti 97 paraugi jeb 121 % no plānotā. Laboratoriskā testēšana veikta lielākam paraugu skaitam, nekā plānots, jo 17 ML un SB jeb 21 % bija jāveic atkārtota testēšana. Pēc atkārtotās testēšanas kvalitātes prasībām neatbilda 14 ML un SB jeb 18 %, kas ir labāks rādītājs nekā 2017. gadā, kad kvalitātes prasībām neatbilda 21 % pārbaudīto paraugu.

2018. gadā bija plānots veikt 120 ML un SB aprītes vietu pārbaudes, kas tika izpildīts 100 %. Konstatēti pieci būtiski pārkāpumi (4 % no veiktajām pārbaudēm): neregistrēta, uzskaitē nepieteikta un paziņoto ML un SB sarakstā neiekļauta ML tirdzniecība, paškontroles rezultātu neesamība pie ražotāja, ML marķējuma neatbilstība normatīvo aktu prasībām un amonija nitrāta tirdzniecība bez personas datu identificēšanas. Salīdzinot ar 2017. gadu, situācija uzlabojusies, jo 2017. gadā APL bija ierosinātas 12,5 % veikto pārbaudu.

Lai pārliecinātos par normatīvo aktu prasību ievērošanu ML izmantošanā, pārskata gadā tika veiktas trīs veidu pārbaudes:

- pārbaudes ĪJT savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību ietvaros pie LAD klientiem;
- pārbaudes visā Latvijas teritorijā, pamatojoties uz iedzīvotāju sūdzībām;
- pārbaudes visā Latvijas teritorijā saimniecībās, kas atlasītas pārbaudēm pēc riska kritērijiem, ņemot vērā lauksaimniecības dzīvnieku īpatsvaru.

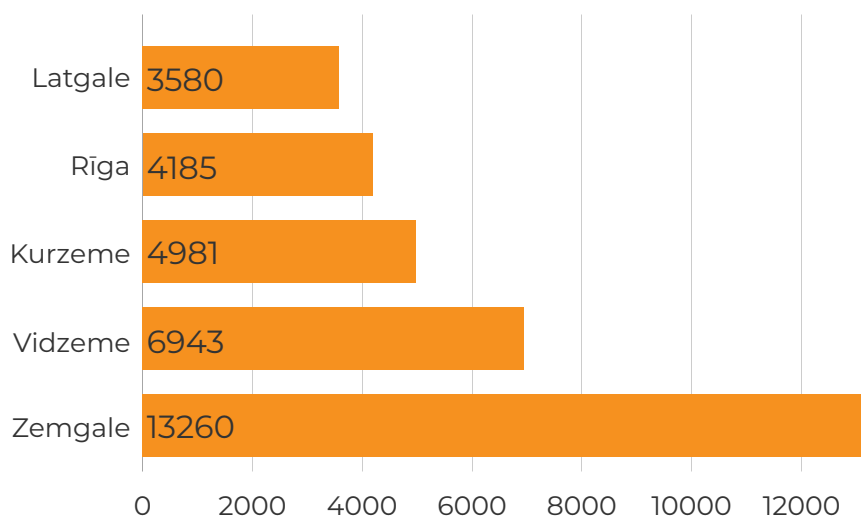
Mēslošanas līdzekļu lietošanas pārbaudes

Pārbaudes veids	Plāns	Izpilde	Komentāri
ML izmantošanas prasību izpildes kontrole ĪJT	80	81	Izpilde - 101%. 5 pārbaudēs jeb 6 % konstatētas būtiskas neatbilstības. Būtisko neatbilstību skaits salīdzinot ar 2017. gadu, kad 4 % no pārbaudēm bija ierosinātas APL lietas, ir palielinājies.
Veiktas ML lietošanas pārbaudes visā Latvijas teritorijā	25	54	Izpilde – 216 %. Saistīta ar sabiedrības aktivitāti, informējot par iespējamajiem pārkāpumiem. Būtiski pārkāpumi (ML izkliede uz sasalušas augsnes, max N normas pārsniegšana, neieestrādāšanas laika ievērošana un dokumentālu pierādījumu trūkums par kūstmēslu pārpalikuma nodošanu citām personām) konstatēti 12 gadījumos jeb 22 %. Būtisku neatbilstību skaits, salīdzinot ar 2017. gadu (29 % APL), ir samazinājies.
Nodrošināta ML lietošanas uzraudzība, lai novērstu lauksaimnieciskās darbības izraisītu ūdens un augsnes piesārņojumu ar nitrātiem	70	70	Izpilde 100 %. Pēc riska kritērijiem atlasītajās saimniecībās veikta ML lietošanas pārbaude visā Latvijas teritorijā. 1 gadījumā jeb 1 % pārbaudžu konstatēta neatbilstība un ierosināta APL lieta.

AUGŠŅU AGROĶĪMISKĀ IZPĒTE PĒC KLIENTU PIEPRASĪJUMA

Pārskata periodā AAI pēc klientu pieprasījuma veikta 406 saimniecībās ar kopējo platību 32 949 ha, izanalizējot 7 550 augsnes paraugu. Atbilstoši AAI daļas kapacitātei gadā bija plānots veikt AAI 30 000 ha platībā. Pārskata gadā, iesaistot paraugu ņemšanā VAAD reģionālo nodaļu inspektoros, plānotais apjoms pārsniegts par 10 %.

AAI apjoms valsts plānošanas reģionos 2018. gadā (ha)
(neiekļaujot platības, kurās AAI veikta par tehniskās palīdzības līdzekļiem):

AAI apjoms dažādos VPR bija ļoti atšķirīgs. Gandrīz pusi no tā veidoja Zemgales VPR lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kas ir 13 260 ha jeb 40 % no visas 2018. gadā pieteiktās platības. Mazākais pieteikto platību apjoms bija Latgales VPR, kas veidoja tikai 3 580 ha jeb 11 % no visas AAI pieteiktās platības. Vidēji lielas platības, kurās veikta AAI, bija Rīgas, Kurzemes un Vidzemes VPR, attiecīgi 4 185 ha, 4 981 ha un 6 943 ha jeb 13 %, 15 % un 21 % no 2018. gadā pieteiktā kopējā izpētes apjoma.

Salīdzinot ar 2017. gadu, AAI pieteiktā lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība, kā arī saimniecību skaits ir palielinājies. Pārskata gadā lauksaimnieki pieteikuši par 3 % vairāk platību nekā 2017. gadā. Saimniecību skaits palielinājies par 12 %.

[Augšņu agroķīmiskās izpētes apjomu izmaiņas \(neiekļaujot platības, kurās AAI veikta par tehniskās palīdzības līdzekļiem\):](#)

Rādītājs	2017. gads	2018. gads	% salīdzinot ar 2018. gadu
AAI apjoms, ha	30 298	32 947	3%
Saimniecību skaits	358	407	12%

AUGSNES AGROĶĪMISKĀ IZPĒTE REPREZENTATĪVĀ SAIMNIECĪBU IZLASES KOPĀ

Lai iegūtu informāciju par LIZ agroķīmiskajiem rādītājiem, kā arī par saimniecību ar dažādu specializāciju un saimniekošanas sistēmu augšņu agroķīmiskām īpašībām, tika veikta 102 saimniecību atlase reprezentatīvās kopas daļas izveidei visos valsts plānošanas reģionos (kopumā 23 novados) un veikta AAI 5025 ha platībā, izanalizējot 1232 paraugus, par finanšu līdzekļiem, kas piešķirti VAAD prioritātes īstenošanai – AAI reprezentatīvajā kopā.

Reprezentatīvajā kopā 23 laukos izveidoti oglekļa monitoringa punkti un ņemti augsnes paraugi divos atkārtojumos trīs slāņos: 0-10 cm, 10-20 cm, 20-40 cm un 40-80 cm, kopumā – 184 paraugi. Iegūta informācija oglekļa monitoringa datu bāzei: monitoringa saimniecības nosaukums un adrese; punktu kadastra numurs un koordinātas; augšņu tips un granulometriskais sastāvs; LIZ lietošanas veids; kopējais C (g/kg), neorganiskais C (g/kg) un organiskais C (g/kg); masas blīvums (g/cm³) un mitrums (%). Par lauku, kurā atrodas oglekļa monitoringa punkts, iegūta informācija arī par audzēto kultūraugu, iegūto ražu (t/ha), izmantoto organisko mēslojumu un slāpekļa minerālmēsliem, to daudzumu. Iegūtie dati turpmāk tiks izmantoti Siltumnīcefekta gāzes emisiju aprēķinos.

CITAS DARBĪBAS AUGSNES AUGLĪBAS VEICINĀŠANAI

AAI daļa ES Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekta "Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu informācijas un komunikāciju tehnoloģiju attīstība" ietvaros strādāja pie AAI mobilās aplikācijas izveides, lai nodrošinātu mūsdienīgu, uz klientu orientētu pakalpojuma sniegšanu.

Lai nodrošinātu ērtāku un operatīvāku informācijas apmaiņu, klienti diviem agroķīmijas jomas pakalpojumiem var pieteikties elektroniski, izmantojot LAD EPS. Izmantojot LAD EPS, AAI pieteicās 55 % klientu, mēslošanas plānu kopsavilkumus iesniedza 39 % (kopā iesniegti 655 kopsavilkumi, no tiem 257 – LAD EPS).

Agroķīmijas laboratorija ir akreditēta augsnes un ML testēšanai. Lielāko īpatsvaru veido augsnes paraugu agroķīmiskā testēšana (AAI daļas iesniegtie paraugi un klientu iesniegtie paraugi).

Laboratorijas sniegtie pakalpojumi

Pakalpojums	Plāns	Izpilde	Komentārs
Augsnes agroķīmiskās izpētes daļas paraugi	10 000	7 545	Izpilde - 75%. Kaut arī plānotais AAI apjoms (ha) ir pārsniegts, plānotais analizēto AAI paraugu skaits nav sasniegts, jo pieteiktās platības bija salīdzinoši viendabīgas un faktiski paraugs tika ņemts vidēji no 4,4 ha (plānots no 3 ha)
Klientu iesniegtie paraugi	1 900	3 592	Izpilde - 189 %. Pārpildīti veido klientu iesniegtie augsnes paraugi (3581 paraugi jeb 99,6 % no kopējā paraugu skaita). Lielo individuāli iesniegto augsnes paraugu skaitu ietekmēja tas, ka daļa lauksaimnieku, izvēlas paraugus ņemt patstāvīgi un iesniegt laboratorijai testēšanai.
<i>t.sk., augsnes</i>	-	3581	
<i>t.sk., organisko mēslošanas līdzekļu</i>	-	11	
INTERREG projekta kūtsmēsļu paraugi	-	135	-

Salīdzinot augsnes paraugu skaitu pa gadiem, tam ir tendence palielināties. Pārskata gadā kopējais analizēto augsnes paraugu skaits, salīdzinot ar 2017. gadu, palielinājies par 37 %, t. sk. AAI daļas ņemto paraugu skaits par 9 %, bet individuāli iesniegto – par 69 %.

Pārskata gadā Agroķīmijas laboratorijas akreditācijas sfēra paplašināta ar amonija jonu (N-NH₄) testēšanu ML, kā arī atjaunotas laboratorijas iekārtas un aprīkojums – iegādāti svāri ķīmisko vielu svēršanai, minerālā slāpekļa paraugu smalcināšanas un rotēšanas iekārta, automatizēts segmentētās plūsmas analizators amonija jonu NH₄ un nitrātjonu NO₃ noteikšanai, duālās atomabsorbcijas spektrofotometrs, bakterioloģiskā lampa, žāvēšanas skapis paraugu žāvēšanai, oglekļa noteikšanas iekārta un iekārta ar šķīduma automatisko padevi, kas paredzēta šķīduma automatizētai uzliešanai kālija, fosfora un magnija noteikšanai.

Lai nodrošinātu Agroķīmijas laboratorijas darbu atbilstoši starptautiskiem standartiem, laboratorija piedalījās starplaboratoriju salīdzinošās testēšanas programmā: ML paraugiem salīdzināšana veikta ar Francijas un Polijas laboratorijām, bet augsnes paraugiem – ar Poliju.

Pārskata gadā nodrošināta laboratorijas akreditācijas uzturēšana bez nacionālās akreditācijas institūcijas aizrādījumiem. Uzsākta pakāpeniska pāreja uz jaunā akreditācijas standarta ISO 17025:2017 ieviešanu 2019. gadā.

SĒKLU UN ŠĶIRŅU APRITES UZRAUDZĪBA

2018. gada beigās Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā bija reģistrētas 422 personas.

2018. gadā KUVIS dārzeņu šķirņu kolekcionāru reģistrā bija reģistrētas 17 personas.

2018. gada beigās 96 pašvaldībās bija noteikts aizliegums pašvaldības teritorijā audzēt ģenētiski modificētos kultūraugus.

2018. gadā izsniegtas 2162 individuālās atļaujas konvencionālas izcelsmes sēklas materiāla izmantošanai bioloģiskajā lauksaimniecībā.

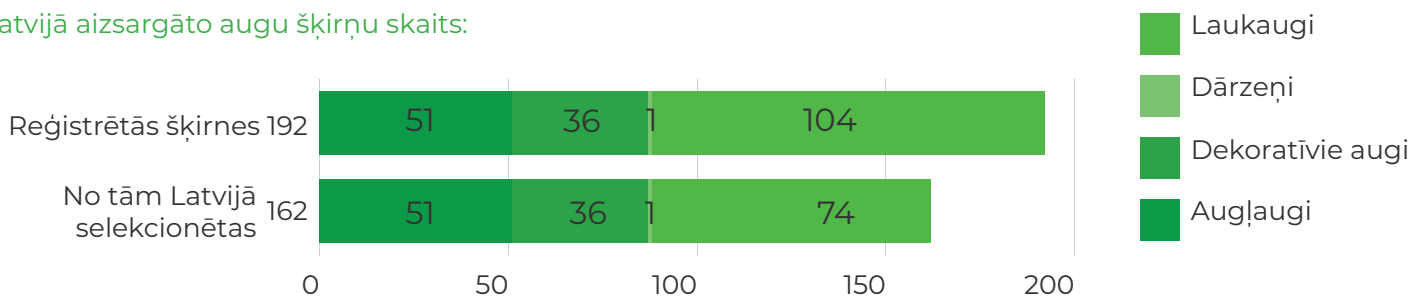
2018. gadā VAAD reģionālo nodaļu sēklu kontroles inspektori sēklaudzēšanas lauku apskates veikuši 17493,80 ha platībā, kas ir par 2 % vairāk nekā iepriekšējā gadā.

SELEKCIŅĀRU TIESĪBAS UN LATVIJAS AUGU ŠĶIRŅU KATALOGA VEIDOŠANA

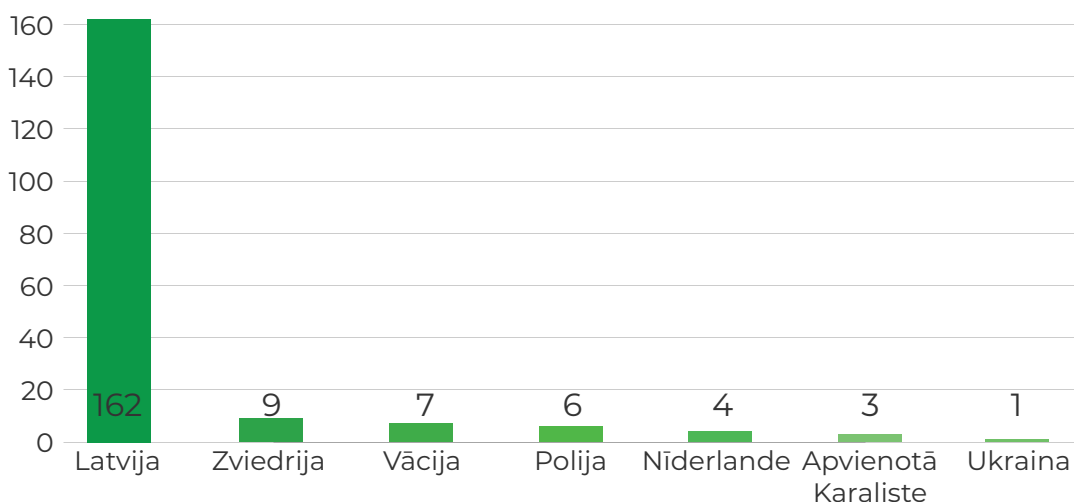
2018. gada 31. decembrī Latvijas aizsargāto augu šķirņu valsts reģistrā bija reģistrētas 192 šķirnes, tai skaitā laukaugu – 104, augļkoku un ogulāju – 51, dekoratīvo augu – 36, dārzeņu – viena.

Latvijā aizsargāto augu šķirņu skaits:

162 šķirnes jeb 84 % no reģistrā iekļautajām šķirnēm bija selekcionētas Latvijā, deviņas – Zviedrijā un septiņas – Vācijā.

Latvijā aizsargāto augu šķirņu sadalījums pēc valstīm, kurās tās selekcionētas:

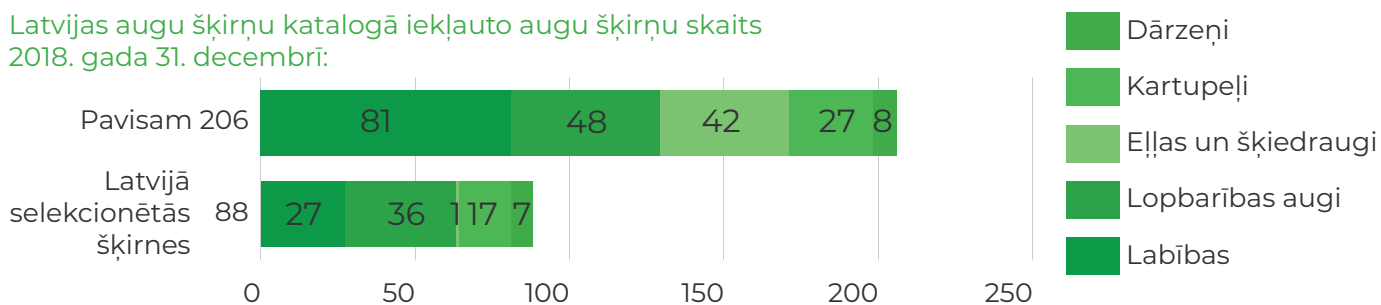

Pārskata periodā selekcionāra tiesības piešķirtas 12 šķirnēm, no kurām deviņas selekcionētas Latvijā. Izniegtas 12 selekcionāra tiesību piešķiršanas apliecības.

Pieņemti, izvērtēti un reģistrēti 16 iesniegumi selekcionāra tiesību piešķiršanai.

2018. gada beigās Latvijas augu šķirņu katalogā kopā bija reģistrētas 206 šķirnes, tajā skaitā Latvijā selekcionētas 88 šķirnes.

Latvijas augu šķirņu katalogā iekļauto augu šķirņu skaits
2018. gada 31. decembrī:

NACIONĀLĀ SĒKLU KONTROLES LABORATORIJA (NSKL)

NSKL piedalās ISTA dalībvalstu laboratoriju visos ISTA profesionalitātes pārbaudes programmas ciklos (atkarībā no to akreditācijas jomas). Katru gadu tiek organizētas trīs šādas pārbaudes dažādām analīzēm dažādu sugu sēklām.

ISTA PROFESIONALITĀTES PĀRBAUDES ANALĪŽU REZULTĀTU IZVĒRTĒŠANA

2018. gadā saņemti ISTA galīgie vērtējumi šādām profesionalitātes pārbaudēm:

- par *Lupinus angustifolius* (lupīna šaurlapu), cikls 18-1, vērtējums "A" visām analīzēm (ISTA augstākais statistiskais novērtējums);
- par *Daucus carota* (burkāni), cikls 18-2, vērtējums "A" visām analīzēm;
- par *Oryza sativa* (rīsi), cikls 18-3, vērtējums "A" visām analīzēm.

Saņemtie ISTA profesionalitātes pārbaudžu rezultāti apliecina NSKL ekspertu augsto profesionalitāti.

NSKL UN VAAD REĢIONĀLO NODAĻU LABORATORIJĀS VEIKTĀS ANALĪZES

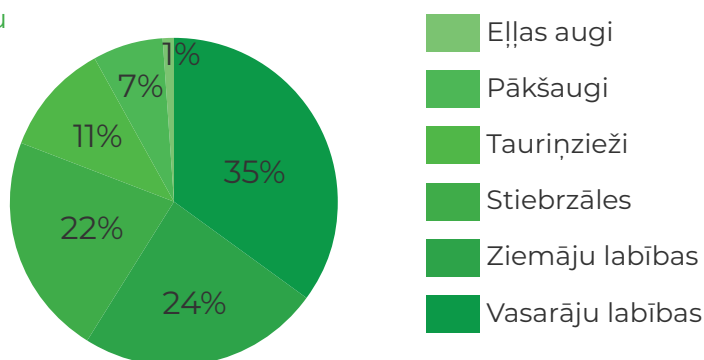
2018. gadā sēklu kvalitāte pārbaudīta 8045 paraugiem, no tiem NSKL pārbaudīti 3122 paraugi. Pārbaudīto paraugu skaits par 61 % pārsniedz plānoto apjomu.

Kopā 2607 jeb 32 % paraugu iesniegti sēklu sertifikācijai, bet lielākā daļa ir klientu iesūtītie paraugi sēklu kvalitātes pārbaudei. VAAD reģionālajās nodaļās

vislielākais pārbaudīto paraugu skaits 2018. gadā bijis Valmieras laboratorijā – 2019 paraugi jeb 25 % no kopējā paraugu skaita. Bauskas laboratorijā saņemti 20 %, bet Saldus laboratorijā – 17 % paraugu no kopējā paraugu skaita. Salīdzinot ar 2017. gadu, kopējais paraugu skaits palielinājies par 15 %. Sertifikācijai iesniegto paraugu skaita pieaugums ir 7 %. Sertifikācijai visvairāk iesniegti labību un stiebrzāļu sēklu paraugi.

Sertifikācijai iesniegto sēklu paraugu sadalījums pa sugu grupām:

Pārskata gadā laboratorijās kopā veiktas vairāk nekā 27 tūkstoši dažādu sēklu kvalitātes noteikšanas analīžu. Visvairāk tiek veiktas dīgļspējas, analītiskās tīrības un citu augu sugu sēklu noteikšanas analīzes.

Saskaņā ar sadarbības līgumu no ārvalstu klienta – A/S “DLF Seeds” – tiek saņemti stiebrzāļu, tauriņziežu un eļļas augu sēklu paraugi sēklu analītiskās tīrības, citu augu sugu sēklu noteikšanai un dīgļspējas analīžu veikšanai. No šī uzņēmuma 2018. gadā saņemti 302 sēklu paraugi 26 dažādām sugām.

Pārskata periodā jomas darbinieki piedalījās starptautiskos semināros un sanāsmēs – Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Sēklu padomes sanāsmē, Kopienas Augu šķirņu biroja (CPVO) sanāsmē, Starptautiskās jauno augu šķirņu aizsardzības organizācijas (UPOV) sesijā, Eiropas sēklu sertifikācijas institūciju vadītāju (ESCAA) sanāsmē, ISTA ikgadējā sanāsmē un darba seminārā, kā arī citos starptautiskos projektos.

PERSONĀLS

Saskaņā ar amatu saraksta datiem 2018. gadā VAAD nemainīgi bija 203 amata vietas, no tām 133 (65,5 %) – ierēdņu amata vietas un 70 (34,5 %) – darbinieku amata vietas, bet faktiskais vidējais nodarbinātā personāla skaits – 195.

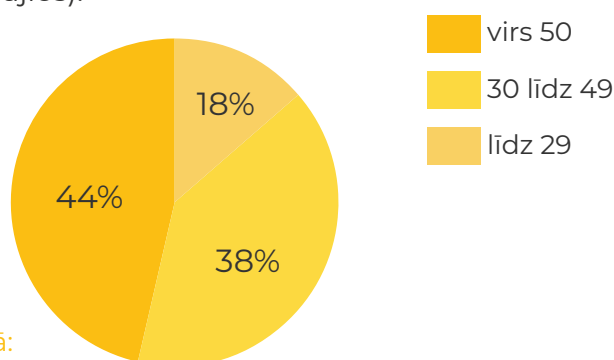
2018. gadā VAAD kopumā darba attiecības uzsāka 21 nodarbinātais. No tiem civildienesta attiecības uzsāka 12 ierēdņi, savukārt darba tiesiskās attiecības – deviņi darbinieki.

2018. gadā valsts civildienesta attiecības pārtrauca deviņi ierēdņi un darba tiesiskās attiecības izbeidza seši darbinieki. Tajā skaitā četri nodarbinātie pārtrauca darba attiecības ar VAAD, sasniedzot pensionēšanās vecumu. Personāla rotācijas koeficients pārskata gadā, vērtējot darba attiecības izbeigušo un uzsākušo personu skaitu pret nodarbinātajiem, ir 0,19 % (salīdzinot ar 2017. gadu, tas ir samazinājies).

VAAD nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām 2018. gadā:

Pārskata gadā 16,59 % no nodarbinātajiem bija vīrieši un 83,41% – sievietes. Vislielākais nodarbināto skaits bija vecuma grupā virs 50 gadiem.

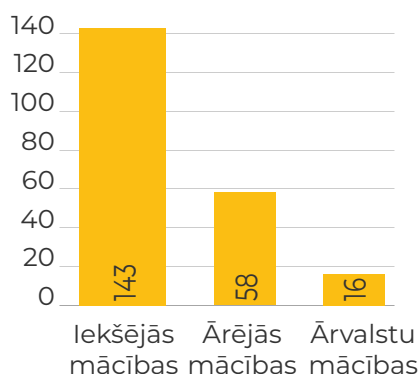

VAAD vērojams paaudžu nomaiņas periods, savukārt darba tirgū ir VAAD nepieciešamo jauno speciālistu, piemēram, agronomu, trūkums. VAAD darbinieku vecuma struktūra prasa īpašu pieeju paaudžu pēctecības jautājumu risināšanā, organizējot kvalitatīvu zināšanu nodošanu jaunajiem darbiniekiem specifiskās jomās, kurās Latvijā ir ļoti maz speciālistu.

Lai nodrošinātu personāla izaugsmi un nepārtraukti pilnveidotu sniegto pakalpojumu kvalitāti, VAAD nodrošināja nodarbināto apmācības, izvērtējot katra darbinieka mācību nepieciešamību efektīvākai darba uzdevumu izpildei. Nodarbināto profesionālās zināšanas un iemaņas pilnveidotas gan VAAD iekšējās apmācībās (vismaz vienu reizi mācībās piedalījušies 143 nodarbinātie), gan ārējos (vismaz vienu reizi mācībās piedalījušies 58 nodarbinātie)ursos un semināros, kā arī 16 nodarbināto piedalījās dažādos ārvalstu mācību komandējumos.

VAAD nodarbināto apmācības 2018. gadā:

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

INICIATĪVA "KONSULTĒ VISPIRMS!"

2017. gadā 22 valsts iestādes MK parakstīja uzraugošo iestāžu un uzņēmēju sadarbības memorandu par "Konsultē vispirms" principa ieviešanu uzraugošo iestāžu darbā. VAAD darbības stratēģijā tika integrēts "Konsultē vispirms" pamatprincipu modelis. 2018. gadā dažādu līmeņu VAAD darbinieki noklausījās mācību kursu.

KONSULTĒ VISPIRMS

Aicina Ekonomikas ministrija

Summējot klientu, darbinieku un vadības aptaujas rezultātus, Ekonomikas ministrijas rīkotajā uzņēmējiem atsaucīgāko iestāžu 2018. gada apbalvošanas pasākumā VAAD saņēma apbalvojumu "Uz klientu orientētas apkalpošanas līderis", atzīmējot, ka VAAD uzraudzības darbībās ievēro profesionalitāti. VAAD darbinieki ir laipni un atsaucīgi – viņi spēj atrast atbilstošākos informācijas nodošanas kanālus saviem klientiem, demonstrējot izpratni par to vajadzībām.

PUBLIKĀCIJAS, INTERVIJAS PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻOS

Pārskata periodā sniegtas vairāk nekā 100 intervijas un sagatavotas atbildes uz žurnālistu jautājumiem. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, sagatavoti vairāk nekā 50 tematiskie raksti un publikācijas specializētajos izdevumos – žurnālos "Saimnieks", "Agro Tops", "Dārza Pasaule", kā arī oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

SEMINĀRI

Turpinot ieviest AAL lietošanas iekārtu pārbaužu sistēmu, VAAD sadarbībā ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru un Latvijas Augu aizsardzības līdzekļu ražotāju un tirgotāju asociāciju organizēja informatīvus seminārus par AAL drošu lietošanu un AAL lietošanas iekārtu pārbaudēm.

VAAD speciālisti ar lekcijām par dažādām VAAD darbības jomu aktualitātēm piedalījās Latvijas Lauku konsultāciju centra, Zemnieku saeimas, Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības "VAKS" un Agroresursu un ekonomikas institūta organizētajos semināros, kā arī lauksaimniecības un mežsaimniecības izstādēs izstāžu kompleksā "Rāmava".

Lai tirdzniecības vietas būtu informētas par prasībām, kas jāievēro, Latvijā ievēdot stādāmo materiālu no Eiropas valstīm, kā arī pārdodot stādāmo materiālu un kartupeļus, noorganizēts seminārs pašvaldību apzaļumošanas uzņēmumu pārstāvjiem un tirdzniecības tīklu pārstāvjiem.

DALĪBA PUBLISKAJOS PASĀKUMOS

2018. gada 8. septembrī VAAD piedalījās Latvijas simtgades svinību ietvaros notikušajā lielpasākumā “Lauki ienāk pilsētā”, ko rīkoja “Fonds Latvijas lauksaimniecības attīstībai”, savukārt jūnijā jau septīto reizi piedalījās lauksaimnieku pasākumā “Traktordiena”. VAAD stendā ikvienam bija iespējams interaktīvā veidā iepazīties ar VAAD darbības jomām un pakalpojumiem, kā arī ar drošības prasībām, lietojot AAL.

< “Lauki ienāk pilsētā”

2018. gadā valsts pārvaldes Atvērto durvju dienā un Ēnu dienā VAAD uzņēma apmeklētājus, galvenokārt skolu jauniešus un studentus, dodot iespēju iepazīties ar tādu profesiju pārstāvju ikdienas gaitām kā ķīmiķis, jurists, biologs, entomologs, helmintologs, mikologs un virusologs.

Pārskata periodā turpinoties sadarbībai ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti un Priekuļu tehnikumu, mācību vizītēs uzņemti studenti un audzēkņi.

INFORMATĪVIE MATERIĀLI

Lai palīdzētu lauksaimniekiem atpazīt augu slimības un kaitēkļus, 2018. gadā sagatavotas trīs rokasgrāmatas: “Sīpolaugu slimības un kaitēkļi”, “Biešu slimības un kaitēkļi” un “Ogulāju slimības un kaitēkļi”. Izdots arī informatīvs buklets – 2018. gada integrētās augu audzēšanas kalendārs lauksaimniekiem un izdevums “Latvijas augu aizsardzības līdzekļu saraksts”.

2018. gadā sagatavota videofilma par VAAD kompetenci graudaugu audzēšanas agronomiskajos procesos: no augsnes analīzēm līdz graudu paraugu ņemšanai pēc labības kulšanas.

INTERREG projektā sagatavota videofilma par kūtsmēsli paraugu ņemšanas metodiku.

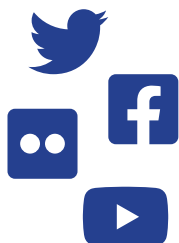
Sagatavoti vairāki informatīvi materiāli par augu karantīnas organismiem, aktuālajām fitosanitārajām prasībām, nelegālo AAL kaitīgo ietekmi, kā arī ziņu lapas lauksaimniekiem un dārzkopības speciālistiem.

TĪMEKĻVIETNE UN SOCIĀLIE TĪKLI

Pastāvīgi tika aktualizēta informācija VAAD tīmekļvietnē www.vaad.gov.lv un tīmekļvietnes sadaļā noverojumi.vaad.gov.lv, kur kultūraugu veģetācijas periodā ievietota informācija par lauka novērojumiem un brīdinājumi par kultūraugiem kaitīgo nekarantīnas organismu attīstību.

Palielinājās sekotāju skaits VAAD sociālajiem kontiem *Twitter* un *Facebook* vietnēs, fotogrāfijas no VAAD publiskajiem pasākumiem tika ievietotas *Flickr* vietnē. Izveidots VAAD *Youtube* kanāls, kur ievietoti VAAD sagatavotie videomateriāli.

UZTICĪBAS TĀLRUNIS

Reģistrēti vairāk nekā 20 zvani uz VAAD uzticības tālruni, sniegtas konsultācijas, pieņemtas un izskatītas sūdzības par AAL lietošanu.

SADARBĪBA AR VALSTS IESTĀDĒM UN NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Gada sākumā organizēta ikgadējā tikšanās ar nevalstiskajām organizācijām (NVO), sniegts VAAD 2017. gada darbības pārskats un informācija par 2018. gada darbības prioritātēm, sniegtas atbildes uz NVO jautājumiem.

Latvijas Sēklaudzētāju asociācijas gada kopsapulcē sniegta informācija par aktualitātēm sēklaudzēšanā.

Pārskata periodā nostiprinājusies sadarbība ar Zemnieku saeimu. VAAD kopīgi ar Zemnieku saeimu sagatavoja Latvijas pieteikumu INTERREG projektam Baltijas jūras reģiona Eiropas strukturālo un investīciju fondu mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” programmā 2014.–2020. “Uzlaboti kūtsmēsļu standarti ilgtspējīgai barības elementu pārvaldībai un emisiju samazināšanai/Kūtsmēsļu standarti”.

Pārskata periodā turpinājās iesāktā sadarbība ar VSIA “Latvijas Sertifikācijas centrs” laboratoriju mēslošanas līdzekļu kontroles paraugu testēšanā, kā arī ar Latvijas Lauksaimniecības universitātes un Latvijas Universitātes zinātniekiem, VSIA “Latvijas Sertifikācijas centrs” un dārzkopības speciālistiem, kas bija iesaistīti mēslošanas līdzekļu ekspertu darba grupā.

2019. GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

FITOSANITĀRĀ DROŠĪBA

- Veikt uzraudzību un kontroli augu karantīnas jomā, lai nodrošinātu Latvijas produkcijas eksportu, reeksportu un tranzītu gan uz trešajām, gan ES valstīm.

- Pilnveidot sistēmu un izstrādāt rīcības plānu, lai novērstu ES aktuālo karantīnas organismu ieviešanos Latvijā (piemēram, priežu koksnes nematode, Āzijas un citrusu ūsaiņi, *Xylella fastidiosa*).

- Īstenot Eiropas Kopienas līdzfinansēto "Kaitīgo organismu un augiem bīstamo organismu klātbūtnes apsekojumu programmu".

- Piedalīties EK darba grupās un virzīt priekšlikumus normatīvo aktu izstrādei Augu veselības regulas ieviešanai, kas stāsies spēkā ar 2019. gada 14. decembri. Izstrādāt rīcības plānu augu pasu sistēmas uzlabošanai, kā arī rīcības plānu fitosanitārajai kontrolei pakļauto personu uzraudzībai, ņemot vērā izstrādātās risku analīzes.

- Latvāņu ierobežošanas pasākumu veikšanas uzraudzību nodrošināt, tikai izskatot iesniegtās sūdzības. Atsevišķās noteiktās teritorijās veikt ar latvāņiem aizņemto platību uzmērīšanu, lai kaut daļēji būtu iespējams konstatēt ar latvāņiem aizņemto platību izplatības attīstību.

- Pārstāvēt Latvijas intereses starptautiski, lai nodrošinātu NFL kā references laboratorijas augu karantīnas jomā statusu.

AUGU AIZSARDZĪBA

- Sekmēt integrētās augu aizsardzības ieviešanu, kuras pamats ir alternatīvo augu aizsardzības metožu izstrāde un ieviešana, kas mazinātu lauksaimnieku atkarību no ķīmiskajiem AAL.

- Turpināt pilnveidot kultūraugiem kaitīgo organismu novērošanas sistēmu, pilnveidot profesionālo AAL lietotāju, konsultantu un izplatītāju apmācību sistēmu, pilnveidot AAL lietošanas iekārtu uzraudzības sistēmu.

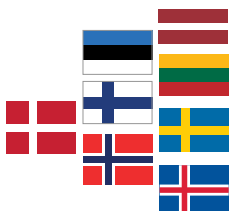

- Turpināt izstrādāt sistēmu, lai mudinātu profesionālos AAL lietotājus brīvprātīgi īstenot Latvijā audzējamu kultūraugu audzēšanas vadlīnijas konkrētām kultūraugu sugām, sekmēt vadlīniju ieviešanu demonstrējumu saimniecībās.

- Pildot ES ziņotājvalsts funkcijas, piedalīties EFSA sanāksmēs, sekmēt darbīgās vielas "zoksamīds" apstiprinājuma atjaunošanas riska novērtējuma ziņojuma virzību, iesniegt EFSA darbīgās vielas "nikosulfurons" apstiprinājuma atjaunošanas riska novērtējuma ziņojumu un darbīgās vielas "zoksamīds" importa toleranču novērtējuma ziņojumu, gatavot darbīgās vielas "kvarca smiltis" apstiprinājuma atjaunošanas riska novērtējuma ziņojumu.

- Turpināt iesaistīties Baltijas-Ziemeļvalstu kopprojektā Ziemeļu zonas ietvaros par AAL reģistrācijas savstarpējo atzīšanu, uzturot ekspertu kvalifikāciju.

AUGSNES AUGLĪBAS VEICINĀŠANA

- Turpināt veikt pārbaudes savstarpējās atbilstības prasību izpildes uzraudzībai vides jomā (mēslošanas plānu un dokumentācijas uzraudzību ĪJT).

- Ņemt AAL kontroles paraugus, īpašu uzmanību pievēršot glifosātu saturošo AAL lietošanas normatīvo aktu prasību ievērošanai graudaugu un rapša sējumos pirms ražas novākšanas.

SĒKLU UN ŠĶIRŅU APRĪTE

- Nodrošināt uz klientu orientētu pakalpojumu sniegšanu sēklu un augu šķirņu aprītes jomā, ievērojot normatīvo aktu prasības.
- Kontrolēt sēklu tirdzniecības vietas, tikai reaģējot uz iesniegtām sūdzībām.

- Veikt kaņepju THC monitoringu un sēklaudzēšanas prasību pārbaudes, lai nodrošinātu brīvprātīgā saistītā atbalsta shēmu par sertificētas sēklas ražošanu.

STARPTAUTISKĀS AKTIVITĀTES

- Aktīvi iesaistīties Eiropas Padomes darba grupu sanāksmēs, veicinot jaunās augu veselības likumdošanas izstrādi un jaunās likumdošanas izstrādi par oficiālo kontroli veikšanu. Piedalīties Eiropas Padomes darba grupas sanāksmēs, kurās tiek izskatīti Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas/Fitosanitāro pasākumu komisijas (IPPC/CPM) jautājumi, kā arī piedalīties *Roosendaal* darba grupu sanāksmēs, lai nodrošinātu augu un augu produktu veiksmīgu eksportu uz Krievijas Federāciju.

- Veikt pasākumus, kas saistīti ar jaunās Oficiālās kontroles regulas ieviešanu, kurai jāstājas spēkā ar 2019. gada 14. decembri, uzlabojot iekšējās kontroles sistēmu, pārskatīt kontroļu plānošanas kārtību, balstoties uz riska analīzi, pārskatīt izmaksas.

- Turpināt dalību projektos:

- EK *Twinning* projektā “Ukrainas tiesību aktu augu aizsardzības un augu veselību jomā tuvināšana ar ES tiesību aktiem un ar tām saistīto kontroļu un laboratorijas pakalpojumu stiprināšana”;

- EK *Twinning* projektā “Atbalsts Kosovas augkopības produkcijas ražošanas un augu aizsardzības sistēmas kapacitātes stiprināšanai”;

- ES Kohēzijas fonda projektā “Valsts vides monitoringa programmu un kontroles sistēmas attīstība un sabiedrības līdzdalības veicināšana, pilnveidojot nacionālas nozīmes vides informācijas un izglītības centru infrastruktūru”;

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

- INTERREG Baltijas jūras reģiona Eiropas strukturālo un investīciju fondu mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” programmas 2014.–2020. projektā “Uzlaboti kūtsmēsļu standarti ilgtspējīgai barības elementu pārvaldībai un emisiju samazināšanai/Kūtsmēsļu standarti”;

- zinātnisko pētījumu projektā “Risinājumu izstrāde ozolu akūtās kalšanas ierobežošanai Talsu paugurainē Meža pētīšanas stacijas teritorijā, kuri pēc nepieciešamības piemērojami arī pārējā Latvijas teritorijā”;

- TAIEX projektā, organizējot Kosovas delegācijas pārstāvju mācību vizīti par likumdošanu mēslošanas līdzekļu jomā.

STARPTAUTISKAIS
AUGU VESELĪBAS GADS

2020

- Izstrādāt pasākumu plānu saistībā ar ANO izsludināto Starptautisko augu veselības gadu 2020. gadā, lai palielinātu sabiedrības un politikas veidotāju izpratni par veselīgu augu nozīmi un riskiem, ko rada klimata pārmaiņas, globālā tirdzniecība un tranzīta ceļi, lai sasniegtu ilgtspējīgas attīstības mērķus.

- Organizēt mācības “Sēklu analīzes saskaņā ar ISTA noteikumiem” Krievijas sēklu kontroles iestāžu ekspertiem.

- Organizēt Baltijas valstu augu aizsardzības jomas kompetento iestāžu semināru Latvijā par AAL kontroli un integrēto augu aizsardzību.

- Organizēt Baltijas un Ziemeļvalstu ML reģistrētāju iestāžu un uzraugošo iestāžu sanākumi Latvijā.

- Organizēt Ziemeļu zonas (Baltijas un Ziemeļvalstis) AAL reģistrētāju iestāžu starptautisko sanākumi Latvijā.

CITI PASĀKUMI

- Aktīvi piedalīties ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumu īstenošanā, veicot darbības saistībā ar nelegālu vai viltotu AAL tirdzniecības un lietošanas ierobežošanu, kā arī veikt darbības noziedzīgu nodarījumu atklāšanas sekmēšanā AAL aprites, sēklu aprites, ML aprites un augu karantīnas jomā.
- NFL, tās siltumnīcā, NSKL, Agroķīmijas laboratorijā Lielvārdes ielā 36, Rīgā, veikt nepieciešamos ēku un inženiertehnisko sistēmu uzlabojumus. Uzturēt ZM īpašumā un VAAD lietošanā esošos nekustamos īpašumus. Pārskatīt darba vietu izvietojumu reģionālajās nodaļās, optimizējot adrešu skaitu un telpu platību.

- Lai nodrošinātu VAAD pārvaldībā esošās administratīvās ēkas Lielvārdes ielā 36, Rīgā, energoefektivitātes paaugstināšanu, uzsākt projekta “VAAD administratīvās ēkas energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi” īstenošanu saskaņā ar specifiskā atbalsta mērķi pasākuma “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās” pirmās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumiem.
- Turpināt pakalpojumu elektronizāciju, mobilo lietotņu izstrādi, tādejādi efektivizējot darbu.

2020. GADAM UN TURPMĀKAJIEM GADIEM

Turpināt 2018. un 2019. gadā uzsāktos prioritāros pasākumus augkopības produkcijas ražošanas un eksporta palielināšanai, augsnes un dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai un administratīvās kapacitātes efektivizēšanai.